

TÜRK DİL KURUMU
Genel Merkez Kurulu

Tutulgası

Başkan : Genel Sekreter İbrahim Necmi Dilmen

Üyeler : Besim Atalay, Hasan Reşit Tankut, Ahmet Cevat Emre,
Refet Ülgen, Naim Onat, İsmail Müştak Mayakon, Doktor
Mehmet Ali Ağakay

/Başkan Saffet Arıkan Kültür Bakanlığında meşgul ve
Kolbaşı Ali Canip Yöntem İstanbulda rahatsız oldukla-
rından bulunamamışlardır./

G Ü N D E M

- 1.- Geçen toplantı tutulgasının okunup onanması.
- 2.- Bina meselesi hakkında Genel Sekreterlikle Saymanlığın bildirileri.
- 3.- Gelen kâğıtlar.

K A R A R L A R

- 1.-Vaktin darlığı ve işlerin çokluğu dolayısıyla geçen toplantı tutulgasının okunması gelecek toplantıya bırakıldı.
- 2.-Genel Sekreter bina meselesi ve bununla ilgili işler üzerinde izahat verdi.

Kurum Merkez binasının Vakıflar Genel Direktörlüğünden Cumhuriyet Halk Partisine satıldığı hakkında Vakıflar Varıdat Müdürlüğüyle Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğinden gelen yazılar okunarak, Partiden gelen yazıda iki binanın kirası yalnız merkez binasına ait gibi gösterilmiş olmasına göre bu cihetin tashih ettirilmesi ve Nisan ayının 19 günlük kirasının Vakıflar idaresinden alınarak Partiye verilmesi ve Mayıs aylığının da Partiye ödenmesi işlerinin yapılması Genel Sekreterliğe havale edildi. Kurum yayınlarının Partice satın alınması hakkında geçen muhabereden malûmat alınarak mümkün olursa bu kira paralarının yayın parasına mahsubu cihetine çalışılması da uygun görüldü.

Geçen toplantıda Evkaf apartmanı ile Bay Mükerrer Ünsal'ın apartmanından birinin tercihi ve mukavelesinin akdi hususunda Genel Sekreterle Saymana verilen yetke üzerine Bay M. Ünsal'ın apartmanı ihtiyaca kifayet edemeyeceği ve Evkaf apartmanında Cumur Başkanlık Özel Büro birinci kâtibi Bay Zühdünün kirası altında bulunan 4 üncü kapı üçüncü kattaki yedi odalı daire ile bunun üstünde Bayan Kohenka'nın kirası altında bulunan dördüncü katın biri 7 ve biri 6 odalı iki daire si gerek ihtiyacı karşılaması ve gerek Kamutaya ve Fakülteye ve işyarların oturdukları yerlere yakınlığı bakımından tercih edilerek, Vakıflar Genel Direktörlüğünün ve kiracıların muvafakatlari alınmak ve Bayan Kohenka'ya Kollar binası devredilmek suretiyle alındığı ve devir mukaveleleri noterlikçe yapılarak imzalandığı bildirildi.

Bay İsmail Müştak Mayakon, bu tercih yetkesinin iyi kullanılmadığı kanaatinde bulunduğunu, yetke sahiplerinden Bay Atalay'ın Bay M. Ünsal apartmanını hiç görmemiş ve Genel Sekreterin de yalnız bir katını görmekle iktifa etmiş bulunmaları da buna delil olduğunu, Evkaf apartmanının karanlık ve sıhate yaramaz olduğunu, Yenişehirdeki apartmanın ise güneşli, havadar, ferah ve rahat bir yer olduğunu, Kamutaydaki ödevlerden Dil Kurumunun faal Üyeleri afedilmiş ve Fakülteye gidip gelme

için her türlü vasıta mevcut bulunmuş olduğuna ve işyarlardan Yenişehirde oturmıyanların gelecek son baharda o tarafa geçmeleri de kolay olacağına göre yakınlık sebebinin de varit olmadığını ileri sürerek, üyelerin ikametgâhlarına yakın ve her türlü konforu haiz olan bu apartmanın veya Yenişehir tarafında diğer uygun bir yerin alınması daha iyi olacağını söyledi.

Bay Hasan Reşit Tankut, geçen toplantıda Genel Sekreterlikle Saymanlığa verilen yetkenin bu iki apartmandan birini tercih ile mukavelesini akde şâmil olduğunda tereddüt olduğunu ve kendisi de Yenişehirdeki apartmanı daha uygun bulduğunu bildirdi.

Geçen toplantıda yetkeyi teklif etmiş olan Bay Naim Onat ile Doktor Mehmet Ali Ağakay, yetkenin bu şekilde verilmiş olduğuna ve tekrar Genel Merkez Kuruluna müracaat bu iki binadan başka biri için teşebbüs takdirine matuf bulunduğuna şahadet ettiler.

Genel Sekreter, yetke işi bu suretle halledildiğini, Evkaf apartmanı on iki senelik bir bina olup bunca muteber insanlar içinde oturduğu halde burasının karanlık ve sıhhate yaramaz olduğu hakkında bir tek söz işidilmediğini, Üyeler içinde dört ve Uzmanlardan da dört zatin Fakültede dersleri bulunduğu gibi, üyelerin de az çok mühim toplantılarda Kamutaya gitmeleri tabii olduğunu, işyarlardan yalnız iki daktilo ve iki sekreter ile iki uzmanın Yenişehir tarafında ve diğerlerinin hep şehir içinde oturduklarını ve esas olarak Kurumun bugün iki binada toplanmış olan bunca kitap, arşiv, evrak ve eşya-sıyla teşkilâtının Bay M. Ünsalın apartmanına sığışamayacağını, dar ve sıkıntılı bir çalışma yılı geçirmeğe bir sebep görmediğini ve bu sebeplerle tercih yetkesini kullandığını ve bunu iyi kullandığı inandığını söyledi.

Bay Besim Atalay, Genel Sekreterin ifadesine iştirak ile kendisinin Bay M. Ünsal apartmanını görmemesi plânlarını görüp durumu anlamış olduğundan ilerigeldiğini, Evkaf apartmanının merkezde ve kolaylıkla idaresi kabil bir durumda olduğunu, tâ Havuzbaşına kadar gidiş külfetini almağa degecek bir tercih sebebi bulunmadığını, mukavele de yapılmış olduğuna göre bu meselenin yeniden uzun uzadıya münakaşasına mahal görmediğini bildirdi.

Bay Cevat Emre iki binanın metre murabbaı hesapları yapılmış olup olmadığını sordu ve Bayan Kohenkanın yerinde kalmaktan memnun olacağına nazaren yapılmış mukavelenin feshinde müşkilâta uğranılmıyacağı mütalâasında bulundu.

Bay Mayakon, eğer mukavelelerin feshi mümkün ise buna taraftar olduğunu ve kendisi Bay M. Ünsalın apartmanını tercih yolundaki mütalâasını daha önce Genel Sekretere söylemiş olduğu halde Genel Merkez Kurulu tekrar davet edilmeksizin aceleye getirilerek mukavele yapılmasını rüfeka nûvazane bir hareket sayamayacağını söyledi.

Genel Sekreter, her iki binanın plânları alınmış ve Bay M. Ünsalın kendi oturduğu daire görülmekle beraber diğer dairelerin durumu hakkında dahi kendisinin verdiği malûmat kaydedilmiş olduğunu, Evkaf apartmanında dahi yalnız Bay Zühdünün dairesi görülmüş bulunduğunu ve bu plânlar üzerine yapılan yerleştirme projelerinde Evkaf apartmanının daha uygun ve idaresi kolay olacağı kanaatine varıldığını, Bayan Kohenkanın kiradan istifadesi olduğunu, iki daireye 315 lira kira verildiği halde kollar binasını 200 liraya alacağını beyan ile, her iki binanın metreleri üzerlerinde yazılı plân kopyelerini Kurulun tetkikine sundu ve Bay Mayakona cevaben kendisinin rüfeka nûvazlığa muhalif bir karekette bulunmadığı itikadında olduğunu, çünkü Bay Mayakon kendisine Bay M. Ünsalın apartmanını tercih yolunda bazı mütalâale

"5"
22

söylemiş ise de, kendi tarafından Bay Zühtü ile devir mukavelesi imza edildiği beyan olununca, Bay Mayakonun "geç kalınmış" diyerek mütalâalarını hükümden düşürmüş olduğunu da ilâve etti.

Bay Atalay, dünyada imkânsız bir şey olmadığına göre bazı fedakarlıklarla mukavelelerin feshi mümkün olabilirse de, bunun imza koyanlara karşı ağır olacağını ve ortada ciddî bir sebep te bulunmadığını söyledi.

Bay Mayakon, buna itiraz ederek Kuruma ait bir işte atılmış bir adımın geri alınmasından kimseye ayıp terettüp edemeyeceğini ve maiyetperverlik iyi bir şey ise de beş on memurun kolaylıkla telâfisi kabil uzaklık mahzurundan kurtulmaları için heyetin gayri sıhhî bir vaziyete ilka edilmesini doğru görmediğini beyan etti.

Genel Sekreter, kendisinin Genel Merkez Kurulunca verilen bir yetkeyi kullandığını ve bunu iyi kullandığı kanaatinde sabit bulunduğunu ve tercihte kendisinin esas sebebi ihtiyaca kifayet maddesi olup Kamutaya, Fakülteye ve memurların ikametgâhlarına yakınlık mülâhazaları bu esası teyit etmiş olduğunu tekrar ile eğer Genel Merkez Kurulunun ekseriyeti kendisinin verilen yetkeyi yerinde kullanamadığı yolunda tecelli ederse bunun netayicine bizzat mütehammil olacağını söyledi.

Bay Mayakon, yeniden itirazlarını izah ederek yerinin ve sıhhî durumunun rûçhanı bakımından Bay M. Ünsal apartmanının tercihi reyinde bulunduğunu beyan ile, yeniden bir heyetin gidip apartmanı görmesini ve Başkan Saffet Arıkanın Başkanlığı altında müzakere ile bir karar verilmesini teklif etti.

Bay Naim Onat, kendisinin de Bay M. Ünsalın apartmanını daha uygun gördüğünü, bununla beraber geçen toplantıda verilen yetkeye göre Genel Sekreterle Saymanın hareketlerinde haksız bir nokta olmadığını, feshe imkân var ise bir daha her iki yer gezilerek son kararın verilmesi teklifine iltihak ~~edildiğini~~ ^{tt} ettiğini, fakat bu gezecek heyette Genel Sekreterin de dahil bulunması şart olduğunu söyledi.

Genel Sekreterle Sayman, kendileri tetkiklerini yapmış ve kararlarını vermiş olduklarından, istinaf mahiyetinde olarak yeniden bir tetkike kat'iyen iştirak edemeyeceklerini bildirdiler.

Bay Refet Ülgen, Genel Merkez Kurulunca bir yetke verilmiş ve bu da kullanılmış olduğuna göre bu meselenin yeniden tetkikine mahal görmediğini ve verilen yetkenin istimalinden dolayı böyle meselelerin sürülürse kimsenin bir yetke almağa ve onu kullanmağa kendinde kuvvet bulamayacağını ve bu da işleri durdurup sarsacağını beyan ile, müzakerenin kifayeti mütalâasında bulundu.

Bay Doktor Mehmet Ali Ağakay da , sadece bir gezmeğe muhalefet etmez ise de bunun yetke sahiplerine karşı bir ~~hareket~~ ^{isli hareket} mahiyeti almasını kabul edemeyeceğini ve verilen yetkeye göre yapılan muameleye itiraz edilemeyeceğini söyleyerek müzakerenin kifayetini teklif etti.

Müzakerenin kifayeti kabul edilerek, Bay Mayakon, "geçen toplantıda verilen yetkeye nazaren Genel Sekreterle Saymanın karar verip icra etmeleri kendi hak ve salahiyetleri dairesinde olduğu ve bundan dolayı kendilerinin müahaze edilmeyecekleri tabii ise de, Genel Merkez Kurulunun arzusuna göre bu muamelenin zararı Kurumca ödenmek üzere değiştirilmesinde de Genel Sekreter ve Saymanın haklarına ve

onörlerine bir taarruz olamayacağından, her iki binada yalnız birer katın görülmüş olmasına ve sıhî bakımdan tetkikat yapılmamış ve yalnız yakınlık mülâhazalarına bağlanılmış bulunmasına binaen noksan olan tetkikatın ikmalî için yeniden bir heyetin daireleri gezmesi" teklifinin reye konulmasını istemiştir.

Başkanlık, başka bir teklif olmadığından, işin ehemmiyetine binaen, her Üyenin ayrı ayrı reylerini soracağını beyan ile bu suretle reyler toplanmış ve İbrahim Necmi Dilmen, Besim Atalay, Refet Ülgen, Doktor Mehmet Ali Ağakay, Genel Merkez Kurulunca verilen yetke icra edilmiş olduğundan artık yeniden tetkik ve müzakereye hâcet olmadığı, Hasan Reşit Tankut, Ahmet Cevat Emre ve İsmail Müştak Mayakon tetkikat noksan olduğundan yeniden bir heyetin binaları gezmesi ve buna göre karar verilmesi uygun olacağı reylerinde bulunmuş ve Naim Onat, Genel Sekreterle birlikte bir kere gezilmesine muhalefet etmez ise de bunun istinaf mahiyetinde telekkisi takdirinde muhalif kalacağını bildirmiştir.

Bay Onatın bu reyi istinkâf addedilerek üçe karşı dört rey ile Bay Mayakonun teklifi reddedilmiş olduğunu Bay Mayakon beyan eylediğinden ve ekseriyetin emrivakii tasdik eylediği anlaşıldığından bu müzakereye son verildi.

- 3.- Geçen toplantıda Bay Mayakonun huzuruna bırakılan Türk Tarih Kurumu daktilosu Bayan Leman Ablay'ın bir Pazar günü beş saat Kurumda çalıştırılmasının ücreti hakkında Bay Mayakon, bu yazının Sayın Bayan Profesör Afete ait bir yazı olduğunu bildirdiğinden Bayan Leman Ablay'a gelir geçer çalışıcılar bölümünden beş lira verilmesi kararlaştırıldı.

Çevirmen Hamdi Tokerin yengesinin ölümü yüzünden girdiği borçları ödiyebilmesi için istediği avansın dört ayda ödenmek üzere yüz lira olarak verilmesi kabul edildi.

Askere giden odacı Remziye onbeş lira yol parası verilmesi tasdik olundu.

Vakit gecikmiş olduğundan başka maddeler gelecek toplantıya bırakılarak müzakereye son verildi.

Başkan

Genel Sekreter

Sayman

Y. A. Rahmet

B. Ç. H. K.

Üye

Üye

Üye

Üye

Waim O. nat

Üye

Üye

Üye

Reşit Uğur

m. m. m.

S. M. O. Uğur

N.A.